

IZJAVA GENERALNE DIREKTORICE GZS SONJE ŠMUC
NA 13. VRHU SLOVENSKEGA GOSPODARSTVA NA TEMO MINIMALNE PLAČE
Brdo pri Kranju, 28. 11. 2018

Spoštovane gospe in gospodje,

danes na Vrhu slovenskega gospodarstva ne bomo posebej obravnavali plačne politike, še manj problematiko minimalne plače. Ko govorimo o visoki dodani vrednosti, digitalizaciji, inovativnosti, izvozu ... marsikdo dobi občutek, da je razprava o minimalni plači popolnoma nepotrebna, celo zastarela. Pa vendarle ni tako. Minimalno plačo, ki bo bistveno višja od današnje, delavcem in delavkam ne more administrativno zagotoviti država, ne da bi ob tem tvegala tudi njihova delovna mesta. Zagotovimo si jo lahko le tako, da dvignemo dodano vrednost, produktivnost in izvoz, kot smo načrtali že lani v Razvojnem partnerstvu za tri generacije. O teh razvojnih vidikih se bomo pogovarjali na današnjem Vrhu.

Izpostaviti želim, da se na GZS strinjamo z vsakoletnim usklajevanjem minimalne plače, kot izhaja iz obstoječega Zakona o minimalni plači, ki upošteva inflacijo in druge kriterije, kot je produktivnost. Rast minimalne plače tako ni pod vprašanjem.

Ne more pa o minimalni plači odločati, mimo socialnega partnerstva, samo politika; in to celo tako, da podpira novosti, ki povsem spremenijo osnovne postulate, kot je definicija plače. Takih tektonskih premikov se ne dela brez usklajevanja in se jih ne dela v mesecu ali dveh.

Predlog Zakona o spremembah in dopolnitvah Zakona o minimalni plači, ki ga je na predlog Levice podprla tudi široka skupina koalicijskih poslancev, ne samo da nesprejemljivo ignorira socialno partnerstvo, temveč spregleda tudi več pomembnih dejstev:

1. **Minimalna plača raste precej hitreje od inflacije**, s čimer se krepi realna vrednost minimalne plače. Povprečna bruto plača se je od januarja 2009 povišala za 17 %, minimalna plača pa kar 3-krat več (za 43 %), cene 4-krat manj (za 11 %).
2. Slovenija je že sedaj **na prvem mestu v Evropski uniji po razmerju oz. majhnosti razlike med višino minimalne in povprečne plače**. V EU je povprečna višina minimalne plače pri 43 % povprečne plače, v Sloveniji je že sedaj nad 52 % povprečne plače.
3. **Produktivnost dela se je že sedaj povečevala pol počasneje od minimalne plače**. Produktivnost dela se je od leta 2009 povečala za četrtno, minimalna plača pa skoraj še enkrat več in je za enkrat višja kot v Višjegrajskih državah, ki predstavljajo našo glavno konkurenco in referenčno skupino.

4. V Sloveniji je trenutno v podjetjih, ki imajo povprečno dodano vrednost na zaposlenega nižjo kot 18.000 €, **preko 50.000 zaposlenih**. Mnogi od teh delajo za javne naročnike, ki zasledujejo načelo najugodnejšega ponudnika z najnižjo ceno.
5. Unikatna predlagana metoda spreminjanja minimalne plače bo zelo hitro vplivala na celotno plačno politiko, na socialne transferje, pokojnine in na plače v javnem sektorju. Bomo to zagotovili z novimi davki ali krčenjem sredstev za programe v zdravstvu, infrastrukturi in še kje?
6. In nenazadnje, predlagatelji zakona in njegovi podporniki posegajo tudi v širši zakonski in pravni kontekst, saj drugače opredeljujejo definicijo plače, kot izhaja iz Zakona o delovnih razmerjih. Po novem plača več ne bi bila sestavljena iz osnovne plače, dodatkov in dela plače za delovno uspešnost. Ta unikum vnaša velika tveganja v prihodnja kolektivna pogajanja in neusklajenost v našem pravnem redu.

Mislimo, da je potrebna tako strokovna razprava kot iskanje socialnega dialoga o vprašanju minimalne plače in plačne politike v Sloveniji, za to pa je potreben čas. Posledice nepremišljenega političnega določanja minimalne plače bodo pomembno vplivale na obstoj cele vrste podjetij in delovnih mest ter na konkurenčnost slovenskega poslovnega okolja. Zato tudi iz tega mesta protestiramo proti enostranskemu spreminjanju zakonodaje, ki pomembno vpliva na pogoje poslovanja in povečuje nepredvidljivost poslovnega okolja.

Zato smo včeraj Vlado RS, ki bo to tematiko obravnavala v kratkem, pozvali, da:

- ne podpre predloga zakona,
- da začne s postopkom usklajevanja višine minimalne plače za leto 2019 in
- sproži argumentirano razpravo socialnih partnerjev o prihodnji ureditvi minimalne plače znotraj ESS.